

Zaak C-477/19

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

21 juni 2019

Verwijzende rechter:

Verwaltungsgericht Wien (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 juni 2019

Verzoekende partij:

IE

Verwerende partij:

Magistrat der Stadt Wien (Oostenrijk)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Bouwproject – Natuurbehoud – Voortplantings- en rustplaatsen – Ingrep, beschadiging of vernieling

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële vraag

Uitlegging van richtlijn 92/43/EEG (habitatrichtlijn), artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- 1) Moet het begrip „rustplaats” in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn aldus worden uitgelegd dat daaronder ook voormalige rustplaatsen vallen die inmiddels zijn verlaten?

Indien deze vraag bevestigend wordt beantwoord:

Moet iedere inmiddels verlaten voormalige rustplaats als een „rustplaats” in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn worden aangemerkt?

Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord:

Volgens welke criteria moet worden beoordeeld of een inmiddels verlaten voormalige rustplaats als een „rustplaats” in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn moet worden aangemerkt?

- 2) Volgens welke criteria moet worden beoordeeld of een bepaald handelen of nalaten een ingreep in een „rustplaats” in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn is?
- 3) Volgens welke criteria moet worden beoordeeld of een bepaald handelen of nalaten een dusdanig zwaarwegende ingreep in een „rustplaats” in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn is, dat van een „beschadiging”, eveneens in de zin van dit artikel, van deze „rustplaats” moet worden uitgegaan?
- 4) Volgens welke criteria moet worden beoordeeld of een bepaald handelen of nalaten een dusdanig zwaarwegende ingreep in een „rustplaats” in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn is, dat van „vernietiging”, eveneens in de zin van dit artikel, van deze „rustplaats” moet worden uitgegaan?
- 5) Moet het begrip „voortplantingsplaats”, in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn, aldus worden uitgelegd dat daarmee, op de eerste plaats, enkel de exact af te bakenen plaats waar regelmatig paringshandelingen in strikte zin of handelingen binnen een begrensd gebied die direct met de voortplanting verband houden (zoals bijvoorbeeld kuitschieten) plaatsvinden, wordt bedoeld en, op de tweede plaats, dat onder een „voortplantingsplaats” ook alle exact af te bakenen plaatsen vallen die strikt noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van het jonge dier, zoals bijvoorbeeld broedplaatsen of plantendelen die van belang zijn voor het larve- of rupsstadium?

Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord:

Hoe moet het begrip „voortplantingsplaats”, in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn, worden opgevat en hoe moet een „voortplantingsplaats” ten opzichte van andere plaatsen ruimtelijk worden afgebakend?

- 6) Volgens welke criteria moet worden beoordeeld of een bepaald handelen of nalaten een ingreep in een „voortplantingsplaats”, in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn is?

- 7) Volgens welke criteria moet worden beoordeeld of een bepaald handelen of nalaten een dusdanig zwaarwegende ingreep in een „voortplantingsplaats”, in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn, is, dat van „beschadiging”, eveneens in de zin van dit artikel, van deze „voortplantingsplaats” moet worden uitgegaan?
- 8) Volgens welke criteria moet worden beoordeeld of een bepaald handelen of nalaten een dusdanig zwaarwegende ingreep in een „voortplantingsplaats”, in de zin van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn, is, dat van „vernietiging”, eveneens in de zin van dit artikel, van een „voortplantingsplaats” moet worden uitgegaan?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (habitatrichtlijn), artikelen 2, 12, 16 en 23 alsook bijlage IV

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Wiener Naturschutzgesetz (Weense natuurbeschermingswet), §§ 4, 5, 7, 9, 10 en 49 alsook de bijlage

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 1 Het Verwaltungsgericht Wien (bestuursrechter in eerste aanleg, Wenen, Oostenrijk) moet een bezwaar tegen een door een bestuurlijke instantie opgelegde geldboete beoordelen.
- 2 Verzoeker is werknemer van een projectontwikkelaar, dat wil zeggen van een bedrijf dat met de planning en organisatie van een bouwproject door derde ondernemingen was belast. Wegens zijn bijzondere leidinggevende positie in het bedrijf moeten eventuele inbreuken door dit bedrijf op de voorschriften van de Weense natuurbeschermingswet aan verzoeker worden toegerekend, wanneer hij niet aannemelijk kan maken dat hij alles heeft gedaan om deze inbreuken te voorkomen.
- 3 Verzoeker wordt de vernietiging dan wel beschadiging van een rust- en/of voortplantingsplaats van veldhamsters verweten en bijgevolg schending van § 10, lid 3, vierde zin, van de Weense natuurbeschermingswet. Artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn is in deze bepaling omgezet. De begrippen „rustplaats”, „voortplantingsplaats”, „beschadiging” en „vernietiging” van de Weense natuurbeschermingswet hebben daarom dezelfde betekenis als de gelijkkluidende begrippen in de habitatrichtlijn. De uitlegging van deze begrippen

van artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn is derhalve bepalend voor de uitkomst van het hoofdgeding.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 4 Verzoeker wordt verweten dat de projectontwikkelaar een bouwbedrijf heeft opgedragen bouwwerkzaamheden te verrichten die een rust- en/of voortplantingsplaats van veldhamsters hebben vernield of beschadigd, waardoor inbreuk is gemaakt op de verbodsbepaling van artikel 10, lid 3, vierde zin, van de Weense natuurbeschermingswet.
- 5 Verzoeker betwist dat er een rust- en/of voortplantingsplaats van veldhamsters is vernield of beschadigd.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 6 Verduidelijkt moet worden hoe in het bijzonder de begrippen „rustplaats”, „voortplantingsplaats”, „beschadiging” en „vernieling” in artikel 12, lid 1, onder d), van de habitatrichtlijn moeten worden uitgelegd.

Rustplaats

- 7 De rustplaats is in het onderhavige geval een hamsterburcht. De vraag is of het noodzakelijk is dat de rustplaats op het moment van de vernieling of beschadiging actief als zodanig wordt gebruikt of dat het volstaat dat het een verlaten rustplaats is met een grote kans op hergebruik.
- 8 Het begrip rustplaats moet volgens de opvatting van de verwijzende rechter zo ruim worden uitgelegd dat ook iedere verlaten rustplaats (ongeacht de waarschijnlijkheid van herbewoning) als een rustplaats in de zin van artikel 12, lid 2, onder b), van de habitatrichtlijn moet worden aangemerkt. Hiermee moet worden bereikt dat de bevoegde autoriteit wordt ingeschakeld voordat een dergelijke rustplaats wordt vernield.

Voortplantingsplaats

- 9 Het is de vraag of dit begrip enkel de plaats van de concrete voortplantingshandeling omvat of dat – overeenkomstig de uitlegging van de Europese Commissie – hieronder tevens de plaats van de paring en de geboorte alsook onbenutte voortplantingsplaatsen vallen. Voorts is het met betrekking tot de plaats van paring is niet duidelijk of deze ook het bronstgebied omvat.
- 10 De verwijzende rechter wijst de ruime uitlegging van het begrip door de Commissie af, daar deze een te grote handelingsbeperking tot gevolg zou hebben. Dienovereenkomstig moet onder een voortplantingsplaats enkel een ruimtelijk afgebakend gebied worden verstaan, dat óf alleen verband houdt met

voortplantingshandelingen in strikte zin, óf ook de plaatselijke omstandigheden omvat die direct noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van de jongen.

Beschadiging

- 11 Onduidelijk is onder meer het onderscheid tussen ingreep en beschadiging. Onderzocht moet worden vanaf welk moment een ingreep zo zwaarwegend is dat er sprake is van een beschadiging. Ook moet worden verduidelijkt of reeds door een nalaten aan de voorwaarden voor een beschadiging of vernieling wordt voldaan.
- 12 Onder verwijzing naar de doelstelling van artikel 2 van de habitatrichtlijn moet volgens de verwijzende rechter worden uitgegaan van een beschadiging van een rust- of voortplantingsplaats, wanneer het betreffende handelen of nalaten in zeer belangrijke mate inbreuk maakt op het „herstel en [de] handhaving” van de streng beschermde diersoort, in de onderhavige kwestie de instandhouding van de dieren die van deze rust- of voortplantingsplaats (mogelijk) gebruikmaken.
- 13 Bijgevolg moet elk handelen of nalaten waardoor een dier van een beschermde soort in ernstige mate in zijn bestaan wordt bedreigd dan wel zijn levensduur in belangrijke mate wordt verkort, als beschadiging van een rustplaats worden aangemerkt.
- 14 Dienovereenkomstig moet elk handelen of nalaten waardoor het voortplantingssucces van een dier van een beschermde soort in aantoonbare belangrijke wijze vermindert als beschadiging van een voortplantingsplaats worden aangemerkt.

Vernieling

- 15 Hierbij dient in het bijzonder het onderscheid tussen beschadiging en vernieling te worden bepaald.
- 16 Volgens de verwijzende rechter moet van vernieling van een rust- of voortplantingsplaats worden uitgegaan, wanneer een handelen of nalaten tot gevolg heeft dat de rust- of voortplantingsplaats in de toekomst niet meer als zodanig zal of kan worden gebruikt.